

IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ SENSORINĖS INTEGRACIJOS SUTRIKIMAI: PRIEŽASTYS, POŽYMIAI, PAGALBA

Rasmina Uščiauskienė,
Daiva Ramanauskienė (*vadovė*)
Panevėžio kolegija, Socialinių mokslų fakultetas

Adresas: Laisvės a. 23, Panevėžys
E. puslapis: <http://www.panko.lt>
E. paštas: rasmina.usciauskiene@panko.lt
Telefono nr.: +37060561517
Tyrimų kryptis (-ys): S 007 Edukologija, M01 Pedagogika

Tyrimo tikslas. Atskleisti ikimokyklinio amžiaus vaikų sensorinės integracijos sutrikimų priežastis ir skiriamuosius požymius, pateikti rekomendacijas ugdytojams apie veiksmingos pagalbos sensorinės integracijos sutrikimų turintiems vaikams galimybes.

Reikšminiai žodžiai: ankstyvoji vaiko raida, integracijos sutrikimai, sensorinė integracija, ugdymosi sunkumai

Tyrimo metodai. Temos atskleidimui taikoma mokslinės literatūros bei kitų informacijos šaltinių analizė ir empirinis tyrimas. Mokslinės literatūros analizės metodas padeda atskleisti sensorinės integracijos sutrikimų, pasireiškiančių ankstyvaisiais raidos laikotarpiais priežastis, įvardinti sutrikimo požymius, atpažinimo ženklus. Empirinio tyrimo metu, taikant kokybinę turinio analizę, įvertinami sensorinės integracijos sutrikimų turinčių ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi sunkumai, išryškintos veiksmingiausios pagalbos priemonės.

Rezultatai ir / arba išvados. Sensorinė integracija yra svarbus, dar prieš vaikui gimstant prasidedantis, sudėtingas neurologinis procesas – gebėjimas priimti, jungti, sisteminti, jutimais įvertinti gaunamą informaciją ir atitinkamai į ją reaguoti. Adaptyviam vaiko vystymuisi būtini regos, klausos, skonio, uoslės, lytėjimo, pusiausvyros, koordinacijos, kūno suvokimo pojūčiai. Tinkamai funkcionuojanti sensorinė integracija sąlygoja kokybišką vaiko smegenų vystymąsi, jo fizinių ir psichinių sistemų raidą, pažintinę, emocinę, socialinę brandą. Pasitaikančių sensorinės integracijos sutrikimų priežastys susijusios su paveldimumu, kenksmingais aplinkos faktoriais, netinkamu motinos elgesiu nėštumo metu, gimdymo traumomis. Sutrikimai būdingi neišnešiotiems, cerebriniu paralyžiumi sergantiems kūdikiams bei vaikams, kuriems diagnozuoti raidos sutrikimai. Dėl jutimo procesų disfunkcijų šie vaikai patiria mokymosi, dėmesio koncentracijos, smulkiosios ir stambiosios motorikos valdymo bei koordinacijos sunkumų. Siekiant sušvelninti sensorinės integracijos sutrikimų sukeltas problemas, rekomenduojama taikyti sensorinės dietos metodą, kuris nereikalauja specialiai įrengtos aplinkos, yra lengvai prieinamas ikimokyklinio ugdymo įstaigos ugdytojams ir gana efektyvus. Rekomenduojama pasitelkti ir kitas veiksmingas priemones – individualiai vaikui parinktą sensorinių dirgiklių sumą, raminančius ar aktyvinančius pratimus, visas jutimo sistemas lavinančias užduotis, sąmoningą energijos reguliavimą.

Originalumas ir / arba praktinis reikšmingumas. Lietuvoje sensorinės integracijos tema yra vis dar mažai pažinta. Ugdytojams trūksta ne tik informacijos apie sensorinės integracijos sutrikimus, bet ir profesionalių įrankių, leidžiančių pažinti mažų vaikų sensorinės integracijos problemas, parinkti jiems tinkamus pagalbos būdus ir priemones. Mokytojai nėra pasirengę ir nežino, kaip sušvelninti sensorinės integracijos sutrikimų ankstyvajai vaiko raidai padarytą žalą, kaip kasdieninėse veiklose tenkinti individualius sensorinius poreikius. Išvardintos priežastys motyvavo gilintis į mažai analizuotą problemą, kurios aktualumas ir reikšmingumas ugdytojams abejonių nekelia.